

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno K 25.—
polletno K 12.50
četrletno K 6.80
mesečno K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se plačuje od čveterostopne peti vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 192.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 24. avgusta 1909.

Cekovni račun 48.817.

Leto I.

Slovenski naprednjaki, združimo se!

V Celju, 23. avg.

G. urednik! V sobotni številki „Narodnega Dnevnika“ ste toplo zagovorili na uvodnem mestu idejo skupnega sestanka hrvaških in slovenskih naprednjakov, zdi se mi, v Ljubljani. Današnje politične razmere, ki postanejo morda res zgodovinske važnosti za razvoj jugoslovanskih narodov, nujno zahtevajo, da spregovorimo svoje mnenje tudi jugoslovanski naprednjaki, slovenski, hrvaški in v širšem krogu tudi srbski.

Ali naj z mirnim očesom gledamo, da vodijo neovirano jugoslovansko politiko v državnem zborni slovenski klerikalci v smislu Dunaja in Rima, dočim ne združujejo za sedaj v svojem klubu niti Jugoslovancov niti nimajo računati v hrvaških deželah na posebno velik odmev svoje politike, izvzemši, naravno, hrvatske klerikalce Mahnič Stadlerjeve garde, ki pa nima tamdoli velikega političnega upliva. Naš Savez južnih Slovena pa je — saj mi dovolite odkrito besedo — korporacija, ki je sestavljena iz prerazličnih elementov, da bi mogla pričeti velikopotezno politiko, narodnostno in gospodarsko. Slovenski klerikalci dobro čutijo to slabost, zato so že pričeli romanje v Dalmacijo in na Hrvaško, da tam zanetijo živahnejšo klerikalno propagando in dajo svojim političnim akcijam tem večjo odvažnost. Kako si slikajo klerikalci jugoslovansko bodočnost, o tem ne kaže gubiti besed. Govorili so — žal edini — o tem naši štajerski napredni listi velikokrat. Pa danes hočem govoriti o nečem drugem.

Ako želimo enotnega nastopa in predvsem enotne napredne jugoslovanske politike, moramo se najprej združiti slovenski naprednjaki v enotno, trdno organizacijo; specijelne razmere v posameznih slovenskih deželah bodo sicer zmiraj zahtevale nekoliko provincijalne politike, a glede velikih, splošno narodno političnih ciljev, glede gospodarskega in izobraževalnega dela si moramo postati edini. Edini ne samo v besedah, temveč v skupnem, organiziranem delu. Potem bomo veljali doma in na zunaj kot politično važen faktor, katerega se bode upoštevalo ne le doma temveč tudi pri vladi in pri naših narodnih nasprotnikih, kateri so že itak sedaj v najhujšem boju proti nam, ker dobro vedo, da ne poznamo v narodnostnih vprašanjih nikoli iste koncilijanosti kakor klerikalci in ker je tudi pričakovati samo iz naših vrst resnega narodno-obrambnega dela.

Slovenski klerikalci se danes gerirajo za predstavitelje slovenskega ljudstva, in so v to res v neki meri opravičeni: njih politična organizacija obsega vse slovenske zemlje, ako še danes ne po imenu, pa se bode to zgodilo v doglednem času. Mi, slovenski naprednjaki pa delamo ravno nasprotno: vsakdo sam zase! Bog ne daj, da bi se Štajerci „vmešavali“ v kranjske razmere in obratno! Tako odtegujemo drug

drugemu podporo, tako puščamo drug drugega samevati v boju s sovražnikom, ki dobiva svoje moči iz cele slovenske zemlje. Žalostni primeri iz časov raznih volitev kažejo to jasno dovolj in bojimo se, da bodo to potrdile tudi deželnozborske volitve na Goriškem!

Politični razvoj naš pa je nemogoč brez trdne gospodarske organizacije. In kaj vidimo tu? Dvoje združnih zvez, jedno v Ljubljani, jedno v Celju. O tem, kar se je zgodilo in kako je do tega došlo, ne bodem tožil. Celo to bom mirno prezrl, da so že takrat trezni in daleko vidni možje resno svetovali, naj se preseli Zadržna Zveza iz Celja, odkoder je v istini težko voditi veliko potezno gospodarsko politiko, v Ljubljano. Usoda — recimo tako — je hotela drugače. Posledice se že kažejo. Zato mi se je zdelo potrebno javno povedati, da tukaj mora priti do sanacije, mora priti do enotne velike napredne gospodarske organizacije, katera bode enkrat zmožna — tudi o tem se lahko govori — z velikim uplivom in veliko gospodarsko močjo doseči enotno nepolitično vseslovensko združno organizacijo.

Ali naj še govorim o časnikarstvu, o našem izobraževalnem delu? Ker nimamo enotnega političnega vodstva, nimamo tudi enotnega časnikarskega odpora. Mesto tega pa premnogokrat malenkostne prepire. Pomanjkanje solidarnosti slov. naprednjakov je zakrivilo, da se na Koroškem ne more dobro uživeti napredni tisk in tudi pri nas na Štajerskem bi bilo potrebno nekoliko remedure. Slovenski naprednjaki razpolagamo pri potrebni skupnosti z dovoljnimi gmotnimi in duševnimi silami za popolno, v vsakem oziru dovršeno časopisje, ki bode naše najboljše obrambno orožje doma in proti tujcem in objednem agitatorično sredstvo za naše ideje. Glede centralizacije izobraževalnega dela se je pa že pisalo; naj bi se tudi tam že obstoječe organizacije združile k skupnem trudu in odporu. Koliko organizatoričnega dela pa nas še čaka na polju združitve slovenske industrije in obrtništva!

To je le nekaj misli. Zdelo se mi je potrebno, da sem javno spregovoril o ideji, o kateri se že dolgo razpravlja v štaj. naprednih krogih. Želim si javne, obširne debate — v kolikor se to da storiti — potem pa čimprej konkretnih korakov. Mi moramo enkrat povsod prešteti svoje vrste, pretehtati svoje moči — potem šele bomo videli, da reprezentiramo veliko silo, katero se pa trudijo klerikalci danes v posameznih delih streti. Pomesti moramo odločno z vsem, kar ne spada med nas in začeti organiziran, splošen boj, kateri nikoli ne slabi, temveč krepi. In kakor rečeno: edinstvo najprej doma, potem še le bomo mislili na višje cilje.

„Naš dan“ v Slovenski Bistrici.

Narodni praznik, ki so ga kanili prirediti takozvani „složni“ Slovenci v nedeljo v Slovenski Bistrici in ka-

terege smo tako solznomilo pristaši obeh strank imenovali „Naš dan“ je, če ne rečemo sijajno, vsaj veledobro uspel. Moramo priznati, da smo občutili nekaj slabi slutnji ednakega, ko smo čitali v četrtkovih mariborskih listih, da „katoliška izobraževalna društva“ odpovedo sotrudištvu pri tej nameravani veselici. Pa vendar ne more biti rodoljubnemu srcu vse eno, je li uspeh prireditve dober ali ne. In mislili smo ob pričetku, da bomo vsled izdajstva in zdražbe klerikalcev v resnici zelo padli v očeh slovenjebistriških nemškutarjev, ki bodo hoteli videti na slabi udeležbi, kako ima mesto in okolica malo narodno čutečega občinstva.

Še enkrat moramo priznati in se jasno izraziti, da smo pripisovali klerikalni „žurnalistiki“ večji vpliv in močnejšo agitatorno silo. Ali čudo! Da se izpodmika klerikalnemu časopisju tla, je dokazalo tokrat v hotelu „Avstrija“ zbrano občinstvo.

„Slov. Gospodar“ je še v zadnjem hipu začel na vso silo pisati, da veselice niti ne bo. Resnicoljublja ta petečni list ni navajen, ali, da bi tako zavijal, bi bilo odveč. No, res smo izvedeli, da je tokrat prevzel vso laž na se nek slovenjebistriški Marijin pastorek, ki v celem mestu predstavlja oficijelno klerikalizem. Ta „korespondent“ se je po tradnih mukah vendar nekoliko privadil pisavi; no in zadovoljen je s tem, ker nad slovnico si ne upa.

Kako zelo so pa klerikalci pogoreli in kako jim je bilo na srcu, da razbijejo narodno slavnost, kaže dejstvo, da so duhovniki v vseh pred mestom ležečih farah uprizorili pravo križarsko vojsko proti veselici. Najbolj se je šlo „za dobro stvar“ v Slovenski Bistrici, kamor so si naročili znanega božjepotnika Medveda iz Laporja, da bi celo uro govoril proti prireditvi razprižnico. Rotil in prosil je navzoče ljudstvo, naj se za božjo voljo ne udeležuje godbe, veselice in plesov, ki niso na katoliški podlagi. Reševal je klerikalno slavo in spominjal, da se gode hude reči na takih slavnostih. A ljudje, to puntarsko, zapeljano ljudstvo, je šlo iz cerkve naravnost na slavo. Videti je bilo možno pač petdesetorico kmetškega ljudstva, brez onih, ki se jim svojstvo ni na prvi mah poznalo.

Agitacija katoliškega duhovstva proti narodni veselici torej ni obrodila zaželjenega sadu, in nekoliko je bilo dobro, da so agitirali proti, kajti sicer bi ne bilo kmalu moči dobiti prostora, ako bi še bilo prišlo več ljudstva.

V redu se je vršila stvar, samo, ko je nastopil g. Prekoršek, družbeni potovalni učitelj, so začeli zgago delati nekateri, ki so prišli naknadno pod vodstvom venčeselskega župnika, g. Gregorca. Dasi je učitelj Prekoršek govoril povsem mirno in trezno, ga je motril omenjeni gospod ves čas zaničljivo. Višek je šestih klerikalcev plaho protivljenje doseglo v klicu, da je družba protinarodna. No, župnik je uvidel potem svojo zmoto in je

privatno dejal, da bi rad videl, „ako bi bili vsi pod enim klobukom“, česar si mnogi drugi duhovniki gotovo tudi žele. Nikakor pa ni šlo v glavo nekemu možaku, da bi bila družba dobrodelna in skočil je v klerikalni gali — v sami umazani Jägrovi srajci — pred župnika, storil nekaj nerodnih kretenj, ter grgraje zavpil: „Slovenski Gospodar“ je „Slovenski Gospodar“. To so mu vsi verjeli razven onih par klerikalcev, kojih jeden je „Slovenski Gospodar“ drugače definiral, češ, „Sl. G.“ je — — list. Nato se je klerikalizem umaknil.

Uvideli so bili naši prijatelji svojo slabost in se prepričali, da se je klerikalnega ljudstva nabralo nad tristo — kljub deževnemu vremenu. Le škoda, da so navzoče od več strani fotografirali, škoda za mariborsko časopisje, ki bi drugače lahko poročalo, da se je steklo „par frakarjev z golimi bučami in nekaj slokonosih, čivkastih žensk“. Videti bode lahko svet na obratih, kdo je klerikalec in kdo ni. Tako se bode lahko pobile klerikalne laži.

Slovenci! Napredno ljudstvo! V nedeljo se je v Slovenski Bistrici dokazalo, da gremo na dan in da od sedaj lahko nastopamo sami. Vsak kompromis je odveč in nam celo ovirljiv, ker moramo radi ljubega miru imeti ozire. Prihodnjič bomo delali nemoteno na svojo pest in videli bomo še krasnejši uspeh in prebitek, ker bomo sami med seboj. Upamo, da ne bode zapadel klerikalnemu Molohu niti najmanjši del prebitka, ker bi bila odkrita sleparija, davatinapreden denar klerikalcem.

Žalimo končno, da nam je donesel oni dan zopet dokaz kdo ve koliko kratni že, da s klerikalci res ni možno nobeno skupno delo, pa bodi si na narodnem, bodi na gospodarskem polju. Pokazal nam je pa tudi uspeli naš praznik, da v istini klerikalcev ne rabimo. Čemu torej še nadalje kompromisariti in sebe podcenjevati? Nedelja, dne 22. avgusta t. l. nam bodi vzpodbuda, da začnemo od sedaj prirejati ob priložnosti povsod veselice, ki bodo resnično samo „Naši dnevi“!

Politična kronika.

O Češki klerikalni poslanec Schlinger pravi o brnskem „Hlasu“, da ni le možnost nadaljnjih pogajanj, katero je dosegla konferenca z dne 17. avg. veselo dejstvo, temveč da je še bolj vesela okoliščina, da so zginili razpori in nesoglasja med strankami, ki so združene v „Slovanski jednoti“ in da je tudi utemeljeno upanje na rusinsko pomoč. Vprašanje glede taktike je razprlo slovanske stranke, a skupni cilj jih je zopet združil, namreč dejstvo, da je sedanja vlada Slovanom sovražna in da se moramo energično bojevati proti njej. Pri nekoliko dobre volje se bode dala tudi v jeseni doseči taka skupna taktika, ki bode sprejemljiva

za vse slovanske stranke, ki bode pa faktično dosegla premeno sistema, a navzlic temu ne bode dala Bienenrothemu kabinetu nobenega povoda, da bi sam sebe vzdrljal, državni zbor pa zapostavljal in oškodoval. Zadnja posvetovanja Slov. jednote so bila mirna in stvarna. Želeli bi bilo, da zmiraj tako ostane. — Slovenski klerikalci, ali vas nič ni sram?

o Zakaj kdo v Avstriji že postane grof? Minul teden smo priobčili vest, da je cesar povzdignil barona Aehrenthala v grofovski stan. Vlado nemški listi so seveda zopet povzdigovali novega grofa v deveta nebesa in slavili njegovo diplomatsko genialnost. Treba je pa tudi slišati dunajsko „Arbeiter Zeitung“, kako izborna glosira novo-pečeno Aehrenthalovo grofovstvo in diplomatske „uspehe“: Škoda je le, da je Aehrenthalov dalekosežni pogled v Buhlavu računil s prijateljsko pomočjo Rusije... Škoda tudi, da se je Aehrenthalova brezprimerna vstrajnost takrat najvišje povzpela, ko je Nemčija najglasnejše ropotala s sabljo. Ako je že postal Aehrenthal grof, bi morali postati vsi kradljivi intendant, nezmožni generali in leni vojni ministri na Ruskem vojvode, saj njim se imamo zahvaliti, da smo lahko brez vojske spremenili posestni naslov nečesa (Bosne), kar je itak bilo naše. Kako se vendar spreminjajo časi! Neki gospod plem. Bismarck je moral poprej zmagati v dveh vojnah in povečati Prusijo za jedno tretjino, da je postal grof in ustanoviti veliko nemško državo, kar se zgodi vsakih petsto let enkrat, da se je imenoval knez. Pri Aehrenthalu pa je že sprememba posestnega naslova dovolj.

o O nedeljski avdijenci barona Bienenrotha pri cesarju v Išli se oficijozno poroča: Ministerski predsednik je obvestil cesarja o poteku in uspehu ministerskih svetov 18. in 19. avg. in o položaju kakor je nastal vsled akcije prof. Glombinjskega. Pri pripravah za jesensko zasedanje je glavna skrb omogočenje dela v češkem deželni zboru; v tem oziru je poročal min. pred. o svojih pogajanjih z različnimi strankami in o pogajanjih, ki bi se imela pričeti meseca septembra. — Bienenroth smatra položaj vsled prijaznejšega obnašanja Slov. jednote za zboljšanje (?); ako se posreči akcija češkega deželnega zbora, bode sklican po kratkem jesenskem zasedanju dež. zborov že meseca oktobra državni zbor, ki se bode imel v prvi vrsti ukvarjati s finančnim načrtom, katerega izdeluje Bilinski s svojimi strokovnimi referenti v Išli. Dežele bodo sicer vsled odpada davka na pivo dobile manjše vsote, a primanjkljaj jim hoče država nadomestiti iz svojega delokroga. O rekonstrukciji kabineta Bienenroth baje ničesar ni poročal, ker to vprašanje ne eksistira (!). Avstr. delegacija se lahko vsak čas skliče, ker je izvoljena. — Klerikalni današnji listi kolportirajo vest, da se je cesar izrazil: V češkem deželni zboru se mora omogočiti delo! — Za to se bodo baje posebno potegovali posestniki v češkem deželni zboru.

o Drž. posl. Stapinjski o položaju. „Lidove Noviny“ v Brnu priobčujo pogovor jednega svojih urednikov z načelnikom poljske ljud. stranke Stapinjskim. Št. je izjavil: Zadnja konferenca (17. avg.) je pokazala, da Slov. jedn. ne spremeni svoje politike, dokler se ne spremeni sistem. Vlada pa se ne loteva resno akcije za saniranje parlamenta; saj niti noče sestaviti novega kabineta, kamoli da bi spremenila sedanji vladni sistem! Vlada hoče, da bi se drugi pomirili, sama pa noče dati nobene podlage za to in se trudi skrpiti večino, v kateri bi odločevali

Nemci; računi še vedno na to, da bi iztrgala iz Slov. jednote češke in slovanske klerikalce, ter jih pridobila za vladno večino. Poljska ljudska stranka se bode zavzemala za politiko skupnega nastopa poljskega kluba v Slov. jednoto, a če bode poljski klub član vladne večine, ga ne bode podpirala. Pravzaprav pa vlada noče nobenega pomirjenja s Slov. jednoto, ampak ji hoče ostati nasprotna. Stapinjski ne veruje, da bi došlo vsled nemške trmo-glavosti do sporazuma v češkem dež. zboru. V takem slučaju pa bode vlada razpustila češki deželni in drž. zbor. Nove volitve ne bodo ničesar spremenile; kajti z devizo popuščanja Nemcem ne bode šla nobena slovanska stranka v volilni boj.

Drobne politične novice.

Španska vojska v Melilli. General Marina se še vedno pripravlja na veliko odločilno bitko, ker je mnenja, da dosedanji majhni spopadi ničesar ne opravijo. Te bitke se kani udeležiti cela španska armada.

Razporeženje na Grškem je vsled zavesti, da je država preslaba za vojno proti Turški zavoljo Krete, prav pobito. Listi se izjavljajo, da zaupa Grška svojo pravično stvar klerikalnim obrambnim silam, katere naj pomislijo, da ni v interesu Evrope, ako zraste preveč mladoturška prevzetnost. — Splošno pa se sodi, da je kriza vsled snetja grških zastav končana, in to tem bolj, ker so tudi zasebniki v Kaneji sneli grške zastave s svojih hiš. — Turki ostanejo torej še nadalje po imenu vladarji Krete.

Iz Turčije. V mladoturških krogih so začeli vneto propagando za gradnjo nove vojne mornarice in računajo na mnogo prostovoljnih darov. — V Macedoniji so ropi, tatvine in umori na dnevnem redu. V Voden se je vršil te dni shod, ki energično protestira proti vladni slabosti in zahteva, naj se vendar napravi konec tem anarhističnim razmeram. V Verisoviču blizu Skoplja se je zbralo okrog 3 tisoč upornih Albancev, ki nočejo plačevati nobenega davka in ugovarjajo sprejemu kristjanov v armado.

Češko bojkotno gibanje. Ker je dovoljeno le nemškim listom oznanjevati bojkot, so si zmislili Čehi drugo sredstvo: ustanovili so nekako narodno ligo, čiji člani so se zavezali delati propagando za bojkot Nemcev od hiše do hiše. Vsak član se zaveže, da pridobi najmanj 2, 3 nove podpor-nike bojkotnega gibanja. Čehi si obe-tajo od te propagande velik uspeh.

Protestantski češki agrarci so si ustanovili lastno zvezo in stranko. Glavno glasilo češke agrarne stranke, „Venkov“ je s tem sila nezadovoljen in oznanja protestantom ravno tako boj kakor klerikalnim agrarcem.

„Svobodna šola“. Javili smo, da je pritrdil min. Stürgkh nižjeavstr. dež. šol. svetu, da se ljudska šola društva „Svobodna šola“ na Dunaju zapre, ker ni nobena učiteljska moč od škofa pooblaščen za poučevanje veronauka. Klerikalci so torej s svojim stališčem zmagali, nemškisvobodomiselnici pa imajo menda temeljitega mačka za heil-klici klerikalno-nacionaln. grofu Stürgkhu, kateri čisto pravilno računi, da se ne sme kršč. socialcem zameriti.

Cesar kani aktivno poseči v sporazumno akcijo glede mirnega dela v parlamentu, ako se sedanja pogajanja razbijejo, poroča „Zeit“. To vest je treba seveda sprejeti z največjo rezervno. Nemcem so pač skrite želje narokovale to misel.

Vsenemci za italjansko fakulteto v Trstu. — Neki dr. Perko je priobčil v „Ostd. Rundschau“ članek, v katerem svetuje Nemcem, naj

si nikdar ne zaigrajo dragocenega priateljstva Italjanov in naj se zavzamejo za ustanovitev italj. pravne fakultete v Trstu. To bi pomenilo za Nemce dobiček, ker bi se poostrišlo spor med Italjani in Slovenci. Kjer se prepirata dva...

Dnevna kronika.

o Spominsko ploščo dr. Ljudevitu Gaju so odkrili minulo nedeljo v Zagrebu na hiši v Gospodskih ulicah, kjer je umrl.

o El Rodhi ni ujet. Neki časniki so javili, da je pretendent na maročanski prestol, El Roghi ujet in da ga je dal sultan Muley Hafid strašno mučiti. Londonski „Daily Telegraph“ poroča sedaj, da El Roghi ni zaprt temveč jeden njegovih sinov.

o Učiteljice v Ameriki. — Glasom zadnjih statističnih izkazov v Zedinjenih državah severoameriških je sedaj tam nastavljenih pol milijona učiteljskih moči, med njimi — 360 tisoč žen. Osobito veliko učiteljic deluje na ljudskih šolah, tako da se more trditi, da je vzgoja otrok na ljudskih šolah popolnoma prepuščena ženskam. Vendar pa so imele učiteljice veliko manjše dohodke kakor moški, proti čemur so protestirale in jim je protest tudi uspel.

o Dr. Žarko Miladinović — oproščen. Poročali smo svoječasno, da je prišel začetkom „veleizdajkega“ procesa v Zagreb tudi dr. Žarko Miladinović, odvetnik iz Rume. Takrat je predsednik izjavil, da ne pripušča dr. M. kot zagovornika, ker je proti njemu v teku kazensko postopanje. In res je bil kmalu potem dr. Ž. M. aretiran in oddan vojnemu sodišču, ki je uvedlo proti njemu preiskavo, češ da je dobavljal orožje za vstajo v Bosni, da je nabiral mladeniče za srbsko vojsko proti Avstriji itd. V četrtek je bila glavna razprava proti dr. Ž. M. pred c. in kr. vojaškim sodiščem v Petrovaradinu. Dr. M. je bil popolnoma oproščen in takoj izpuščen v svobodo. Čuje se, da namerava drž. pravdnik uvesti proti njemu postopanje zaradi „veleizdaje“. Na podlagi pravoreka vojnega sodišča se nam zdi to sicer neverjetno, a na Hrvaškem je vse mogoče.

o Kako madžarska agrarna banka za Bosno spoštuje hrvatski in srbski jezik? Ta banka razpošilja svoj „incasso-tarif“ — tudi hrvatskim denarnim zavodom — popolnoma nemški. Zunaj je sicer naslov, ki bi imel biti tudi hrvatski: „Priv. agrarna in komercialna banka za Bosno in Hercegovino“. Niti za hrvatska imena raznih mest ne znajo, ampak imamo tu Cattaro, Ragusa, Sebenico, Spalato itd.

o Bančni ropar Orlov je v Zürichu, kjer so ga prijeli, priznal, da je on umoril ravnatelja Josipa Miloša. Ker je policija našla pri njem ključ, mu je preiskala vso prtljago ter odkrila 12.000 kron.

o Strašno, strašno. Čuje se, da si bode dal nemški cesar napraviti zračno ladjo po Zeppelinovem sestavu. Bog nas vari, zdaj že pa res ne bode nobeden kraj več varen pred njim.

o III. mednarodni kongres za šolsko higijeno se vrši o Veliki noči l. 1910 v Parizu.

o Češko sokolstvo v Severni Ameriki. Tega meseca se vrši v Čikagu vsesokolski izlet v Ameriki, katerega se udeležijo razun Čehov tudi Slovenci, Poljaki, Hrvati in Srbi. Iz Prage se je odpeljalo v Čikago okrog 30 sokolov, na čelu jim dr. Scheiner, starosta češke sokolske zveze. Praški telovadci pa se ne udeležijo tekme, katera je namenjena samo za amerikansko sokolstvo.

o Lokomotive brez dima in isker. Ker povzroča na postajališčih dim iz lokomotivnih dimnikov neznošen smrad, ki okuži vso okolico in ker zanetijo prav pogostoma iskre od istotam velikanske požare, posebno ob suši, radi tega poskušajo že delj časa, kako bi napravili lokomotive, ki bi ne izpihale nič dima in ne izmetavale nič isker. Sedaj je iznašel v Ameriki nek Avstrijec pripravo, ki pretvori ves dim v popolno nevidnega in ki odpelje vse iskre iz dimnika v posebno shrambo, kjer zgorijo tudi najmanjši delci — premoga.

Štajerske novice.

o Hans Woschnagg — odložil deželnozborski mandat. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, je odložil Hans Woschnagg svoj deželnozborski mandat. Mož je s tem korakom pokazal, da ima več vesti in časti v sebi kakor oni spodnještajerski renegati, ki so ga navzlic temu, da so vedeli za njegovo preteklost, volili za deželnozborskega poslanca in osmešili na ta način svoje nemštvo pred celim svetom. Heil celjskim nemškim špispurgarjem k blamaži!

Alois Leber — graditelj »Šentiljskega doma«. Zadnje naše poročilo, da visi pri novi stavbi »Šentiljskega doma«, za katerega so darovali navdušeni rodoljubi vseh strank, svoj obolus, tabla z nemškim napisom »Alois Leber, Maurermeister Strass«, je naravno hudo zbudilo mariborske klerikalce, ki se postavljajo za nekake voditelje in komandante v Št. Ilju in pade torej za vsako dejanje tamkaj gori moralna odgovornost nanje. Da zakrijejo škandal, se različno izgovarjajo. Napada so seveda predvsem krivi nekateri gospodje, ki so se te dni mudili v Št. Ilju, da se poučijo o takomnih razmerah drugače seveda kakor svoj čas klerikalni »akademiki«. Treba pa je povedati, da je priobčila ljublj. »Sloga« že pred nami to poročilo in mi kot vestni časnikarji moramo tako važne zadeve bilježiti, četudi bi res iz kakoršnihkoli vzrokov drugače hoteli molčati. Pa k stvari! »Straža« pravi, da zidajo »Šentiljski dom« domačini v lastni režiji; Leber jih »le krije proti oblastim«. Ali jih ne bi mogel »kriti« tudi kak slovenski stavbar? Saj jih nimamo premalo. In odkod pa potem n e m š k a tabla in n e m š k o poveljevanje pri delu? Oboje gotovo vpliva zelo navduševalno v narodno tako ogroženem kraju, kaj ne? In tisti neizmerno smešen izgovor, da ni bilo domačim »merodajnim faktorjem« znano, da visi nemški napis pri stavbi ter da bi trebalo na to še opozoriti merodajne činitelje! Kaj tako smešnega si more v zagovor izmisliti le »Straža«! Ljudje, ki imajo gotovo vsak dan opraviti pri stavbi, ne bi kaj takega opazili! Mi tudi sicer vemo, da se je gospode opozorilo.

Škoda, da še »Straža« ni povedala, da šentiljski voditelji niso vedeli, da je tudi načrt nemški in da ga ni izdelal Slovenec temveč sigurno Leber. Potem bi bila trditev, da je »Narodni Dnevnik« poročal neresnico, tembolj držala. In noben človek bi ne dvomil da je najpravičnejši odgovor na stvarno očitjanje narodnih grehov in nekorektnosti naravnost perfidni napad na Slovence drugega političnega prepričanja. Konečno pa sine ira et studio: nismo hoteli s tem, da smo celo stvar po zasluženju ožigosali, ničesar drugega doseči kakor to, da je treba biti našim ljudem ob meji v takih zadevah zmiraj skrajno odločnim. Saj to je zahteval tudi Treseglav v »Slovencu«! Potem pa smo hoteli povedati klerikalcem, da je veliko boljše misliti na to, da reformirajo lastno sedaj le iluzorično »obrambno« delo kakor pa da se zaletavajo v C. M. družbo, kateri razun svojih perfidnih fraz ne morejo ničesar stvarnega narodu škodljivega očitati. Ako so sedaj gotovi mariborski krogi in »Straža« s svojo nerodno polemiko vred temeljito blamirani, nismo tega ne mi ne gg. Žerjav, Stibler in Prekoršek krivi. Ostanite vselej in povsod zvesti svojim narodnim dolžnostim, pa vam ne bode trebalo napadati nikogar v strahu in jezi, da vas je morebiti on na nje spomnil!

o »Naš dan« v Slovenski Bistrici se je nad prvotno pričakovanje izborna

obnesel. Bili smo sami med seboj, na predni Slovenci, pač nad tri sto; za dan, kojemu se je poznalo, da se bode vtil dež — kar se je tudi zgodilo — gotovo dovolj. Veselica je bila večidel uspeh spretnih prirediteljev, zlasti g. Založnika, ki se je, kakor vedno, prvi med delavnimi trudil za stvar. Pohvaliti moramo slovenjebistriško godbo, ki si je že večkrat stekla priznanje in poleg te črešnjske tamburaše, ki so pod požrtvovalnim vodstvom tamošnjega zasluznega nadučitelja g. Poljanca od novega leta dosegli prav krasne uspehe. G. Prekoršek je nastopil kot slavnostni govornik in videlo se je, da govori navzočim iz srca, videlo se je pa tudi dokaj nestrpnosti pri kaki deseterici navzočih klerikalcev. Motili so, a odgovarjali niso, kajti resnica je resnica. Zahvaliti se moramo vsem onim gibčnim ljubeznivim gospodičnam, ki so bile neumorno na nogah, prodavaje šopke, žrebe, slaščice, konfetije itd. Novakovi, Starovašnikovi, Trojerjevi, Vrtnikovi in ako je še bila katera. Gospa Novak je z neverjetno izurjenostjo stregla žejnim gostom, iz kuhinje je pa gospa Starovašnikova pošiljala okusna jedila. Gmoten in moralen uspeh je znaten in to brez klerikalcev! Posetila je veselico lepa množica, dohodki so gotovo lepi in upamo, da je odbor tako močat, da ne bode klerikalcem odstopil ni enega vinarja, razven, če želijo dobiti vrnjeno vstopnino onih desetih(?) zabavljacev. To govorimo, ker so nekateri mehkeji vkljub izdajstvu namenjeni dohodke deliti. Da ne bode „Straža“ lagala o kakih „80“ gostih, se jih je od treh strani fotografiralo.

a Pri celjski pošti imajo uradnike, kateri nočejo ali ne znajo slovenski govoriti. V dokaz navajam samo ta slučaj: 19. t. m. je hotela gospica S. G. oddati zavoj v Ljubljano. Službujoči uradnik je — dasi je razvidel iz slovenske poštne spremnice pripadnost oddajalke k slov. narodu — hotel izsiliti od nje nemški odgovor na svoja nemška vprašanja. Gospica seveda ni hotela nemških vprašanj razumeti, tako da sta dva tuja gospoda hotela posredovati kakor tolmača, kar je gospica seveda hvaležno odklonila. Pritožila se bode tudi na kompetentno oblast! Pri pomnim še, da naj se vsi Slovenci zavedajo svoje narodne dolžnosti ter bodo dosegli ne le zajamčeno jim pravico, ampak tudi nameščenje slov. uradnikov dočim bodejo taki nacionalni zagriženci izginili tja med ljube brate todelne.

a Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 29. avgusta priredi narodno dijaštvo pod okriljem „Ljutomerske Čitalnice“ trodejansko veseloigro „Cigani“. Narodna dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da ta dan poseti prijazni Št. Jur, saj se čisti dobiček obrne v prid družbi sv. Cirila in Metoda in v prid „Šentiljskemu domu“. Zanimiva bo tudi te lovadba dijakov na orodju. Po predstavi bo prosta zabava in ples. Hvalvredno za naše bralno društvo je, da nam je odstopilo ta dan svoj oder in se ni prav nič oziralo na strankarstvo. To je lepo, to je bilo narodno. Še enkrat vsi zavedni Slovenci pridite! Antonjevcani, Andrašovčani, Malone-deljčani, Ljutomeržani, Križovčani in Verženci pridite 29. v Sv. Jur, da položimo mal dar, domu na altar!

z Rogatec - Brežice - Rudolfovo. Trgovsko ministerstvo je dovolilo Faleschiniju, županu brežiškemu, Hansu Schniderschitsu in dr. Janeschu, da trasirajo in projektirajo ozkotirno železnico Rogatec - Brežice - Rudolfovo (Novo mesto). To velja za eno leto.

z XI. poročilo Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žalcu dne 24. avgusta o rasti in kupelji hmelja

v Savinski dolini. Obiranje goldinga vrši se vsestransko in bode v 8 dneh končano. Pozni hmelj zori. Dosedaj posušeni je glede barve in kakovosti prav dober. Poželjenje po njem je prav veliko in so si, zlasti nekateri bavarski kupci osvojili večje partije po 120 do 155 K (danes) za 50 kg.

z Gospoda Majdiča bi si dovolili vprašati, li hodi njegov uslužbenec Hühnerbein res k „Turnvereinu“ telovadit ali kdokoli drugi?

z Na Bregu priredi „Bralno društvo“ v nedeljo veliko ljudsko veselico na vrtu gostilne g. Radeja. Spored pri nesemo.

z V Laškem trgu se mudi na počitnicah znani profesor Wahrmond.

z Strašna smrt. V Borovcu pri Ptnju je prišel v nedeljo popoldan oženjeni Jožef Majcen domu iz mesta, do nezvesti pijan. Spravil se je v škedenj spat. Najbrže, ker se je v spanju obrnil, so se mu vnele v žepu žveplenke, katere so povzročile velik požar, ki je vse upelelil. Starega so potegnili mrtvega izpod razvalin.

u Iz Plešivca pri Velenju. V nedeljo 15. tm. se je vršila na Plešivcu šolska stavnost. Udeležilo se je je ljudstvo zelo mnogoštevilno, tako da je bila šolska soba natlačena polna. Igrali so otroci predstavico o štirih letnih časih in priznati se mora, da so izborni deklamirali, kakor tudi res krasno peli. Posebno lepe pa so bile deklamacije in so je otroci tako čudno in z občutkom predavali, da je bilo celo priprosto ljudstvo do solz ganjeno. Po predstavi so dobili vsi šolski otroci malo južino, h kateri so prispevali g. udje kraj. šol. sveta in gospod šolski vodja. Prisrčna hvala jim zato. Prisrčna hvala pa še posebej vrlemu gospodu šolskemu vodju Henriku Bregantu, za ves njegov trud, ki ga je imel z mladino, da je onemočil na enorazrednici tako imenitno igro in nam pripomogel do tako izbornega vžitka.

z „Sokol“ v Žalcu priredi jutri, v sredo ob 8. uri zvečer v Roblekovi gostilni prijateljski večer s predavanjem o delu v naših narodnih in posebej še sokolskih društvih. Prijatelji „Sokola“ in prosvetnega dela dobrodošli. Nazdar! Odbor.

z Iz Ptujске gore. Dne 29. t. m. je pri nas v gostilni gospe Jagodič veselica s predstavama „Bratranec“ in „Dr. Vsezna! in njegov sluga Stipko Tiček“. Čisti dobiček je namenjen dijaški kuhinji v Mariburu. Okoličani, pridite! Začetek je ob 4. uri pop.

z Blagoslovljenje šole. V Gratkornu se je dogodil slučaj, ki je morda edin svoje vrste. Šolsko poslopje so blagoslovljali župnik, mežnar in župan, pri tem se jim pa ni zdelo vredno obvestiti o tem občinskem svetu, šolskega sveta in ni enega učitelja, še voditelja ne, kamo li, da bi jih še povabili. Kaplan je pa oni čas romal v Marijino Celje z nekaterimi starimi ženicami.

z Vrabec v kanalu. Nekako pred petimi dnevi je padel v Gradcu mlad, še negoden vrabec iz gnezda na trotoar, kjer si je neokretno pomagal, da bi vzletel. Ali ni šlo in tudi stari mu ni mogel pomoči. Prifrfotal je mladič do kanalo ve mreže in tu je padel skoz. Stari pa sedaj, ko piše očividec, že peti dan zletava v kanal in nadjati se je, da še mladi vrabec živi in da mu stari nosi hrano.

Kranjske novice.

Novo narodno podjetje je „Kranjska tovarna za umetni kamen in cementne izdelke — podjetje za betonsko naprave.“ V tej stroki so doslej imeli Nemci in Italijani pravi monopol na Slovenskem. Nova tovarna, ki bo izdelovala vse v to stroko spadajoča dela,

bo stala nasproti ljubljanske artiljerijske vojašnice, kjer se že zida tovarniško poslopje.

v Kollinska tovarna kavinih pri-mesi je poslala potom poštno-hranilničnega urada tri čeke na tri ljubljanske trgovce. Ljubljana je bila označena na čeških s češkim imenom „Lublan“. Tovarna pa je dobila čeke nazaj s pripombo, da „Lublan“ ne eksistira v Avstriji.

v Velik požar so imeli 16. tm. v Št. Jurju, občina Mirna peč. Trem gospodarjem je ogenj uničil hiše z gospodarskimi poslopji in z vsem, kar je bilo v njih.

v Kranjski deželni odbor je jako nagel, posebno kadar se gre za narodne zadeve. Tako je kranjski deželni zbor 16. januarja t. l. sprejel resolucijo, v kateri se deželni odbor poziva, naj po- uči deželno vladu, da nima pravice preganjati občin, ki so odstranile dvoje-zične table in jih namestile s samoslovenskimi. Naročilo za deželni odbor je bilo nujno, in ta je v svesti si svoje dolžnosti to naročilo srečno rešil 19. avgusta — po šestih mescih. Pa kako rešil? Strmite! Poslal je na dež. vladu površen dopis, v katerem vladi „v blagohotno vprašanje“ naznanja, kako stališče zavzema glede krajevnih napisov. Ali si morete misliti še podlejše norčevanje iz naših narodnih zahtev? In ti klerikalni lopovi hočejo koga učiti narodnosti??

Novi most v mestu Kranju baje ne odgovarja zahtevam. Zdi se da bode mnogo preozek. Vodstvo se je premalo oziralo na potrebe.

v Kranjski deželni odbor je vzor poštenja, pravičnosti in nesebičnosti. Dokaz: Poročali smo že, da je razveljavil sklep ljubljanske mestne občine, ki je hotela prodati nekaj parcel svojih zemljišč ljubljanski kreditni banki za veliko stavbo. To razveljavljenje opravičuje klerikalni dež. odbor s tem, češ da so te parcele glavinsko premoženje občine in se ne smejo brez posebne postave prodati. Dokazalo se je, da je ta trditev lažnjiva, in dokazalo tudi, da so klerikalci dosegli to razveljavljenje le iz strankarske sebičnosti in hudobije. Kreditna banka je namreč hotela v svojem posloppu urediti tudi nov moderen hotel. Ta bi pa delal konkurenco klerikalnem „Unionu“ (ki je prvi med ljubljanskimi hoteli vzel nedavno nemško vojaško godbo 27. polka!). Zato: razveljavimo sklep! Kreditna banka pa bo morala kupiti sedaj najbrže hišo, v kateri se nahaja, ta pa je last škofove svakinje. Zopet profit za klerikalko! Zato: glojmo, da si kreditna banka ne bo stavila nove palače, in bo kupila ono od škofove svakinje! Res, vzor nesebičnosti!

Koroške novice.

v Oficianta Illascha, ki je na beljaški pošti spoliral denarna pisma in ki je potem ušel iz blejaških zaporov, so prijeli v Solnogradu. Izdajal se je za pivovarskega uradnika, ki so mu ukradli denar, ter je prosil podpore, da bi mogel nadaljevati pot. In res jo je nadaljeval, še celo zastoj v Beljak.

z Pri Sv. Danijelu na Koroškem se je osnovala podružnica kmetijske družbe. Ustanovni shod je sklical učitelj Miloš Danjak, ki je izvoljen tudi za podružničnega načelnika.

z V Velikovecu je umrl nadučitelj na mestnih šolah g. M. Pichler.

z Celovski „Mir“ se tudi razburja, ker smo povedali, da je prinesel o skupščini Ciril-Metodove družbe zavito poročilo. Pravi, da je to „grda neresnica“. Kar trdi „Mir“, nam je irelevantno, mi poudarjamo ponovno, da je v poročilu res zavijal. A propos, kedaj bo vendar g. dr. Brejc se spomnil pove-

dati, da ni na občnem zboru Ciril in Metodove podružnice v Celovcu — lagal, kakor smo to tudi trdili.

z Nepotrebno razburjenje. Nemškutarji v Grebinju in drugod po Koroškem se silno razburjajo zaradi dejstva, da je velikovška hranilnica in posojilnica kupila Hornerjevo gostilno v Grebinju. Nasprotniki so zadeti v živo, ker je gostilna sedaj postala zbirališče tamošnjih Slovencev in je posebno ob nedeljah natlačena.

z Nesreče na železnici. V Beljaku je prišel med puhače dveh vagonov paznik Hofer, ki so mu ogrodge hudo zdruzgotali. — V Gornjem Dravogradu se je pa poštni sluga Niescher, v strahu, da zamudi vlak, zaletel bržečemu vlaku naravnost v stran. Kolesa so mu odtrgala obe nogi.

Čudni ljudje. Neki „Hochtourist“ vpraša v „Fr. Stimmen“, li odgovarja nemškemu značaju trga Železna Kapla, da so na cesarjev rojstni dan peli na cerkvenem koru cesarsko pesem slovensko. Imamo pač težko stališče Slovenci: če pojemo, jim ni prav, če pa ne, potem je šele joj. No, pa saj o tem odločuje župni urad.

z O župniku Českem, o katerem smo zadnjič poročali, da se je s škofom Kahnem sprl, pišejo „Fr. Stimmen“ zelo pohvalno ter pravijo, da je bil zelo miroljuben. Iz celega spisa posnemamo, da je bil Čeh Český hud nemškutar, ki se ni razumel s svojimi narodnimi tovariši.

z Pospeševatelji slovenstva so baje obrtniki in trgovci, ki oglašajo v slovenskih listih. Pred očmi so nam „Fr. Stimmen“, kjer so navedene nekatere celovške tvrdke imenoma. Slovenci pa smejo pospeševati nemško trgovino?

Primorske novice.

z V Trstu so zaprli zvodnico Ano Modenes, ki je vzbujala s svojim škandaloznim „delovanjem“ že splošno ogorčenje. Njene žrtve so bile deklice, ki so komaj prestopile mejo pubertete.

z V Trstu se je pričela v petek obravnava proti Mazzinijancem, de Mori in drugovom zaradi razžaljenja Velikanstva, pregreška udeležitve na tajni družbi itd.

z Slovensko gledališče v Trstu se je v dobi počitnic jako izpopolnilo in se v kratkem prične nova sezona.

z Izlet v Ajdovšćino priredi Narodna delavska organizacija v Trstu dne 5. septembra t. l.

a Pod krivo palico. Tržaški „Independente“ javlja, da ne bode dr. Candotti, profesor na občinski (italijanski) realki postal ravnatelj ženskega liceja, ker je baje slaboveren. Namestništvo je samo željno gledalo, da bi njega promaknili, ali naučno ministerstvo mu je odreklo potrditev, ker je škofijska kurija bila zato. Škof se je izrazil, da bi bil v slučaju, da postane Candotti res ravnatelj, primoran prepovedati svojim duhovnikom pouk.

a Prvo jugoslovansko dirko priredi tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ v nedeljo, dne 26. septembra 1909 ob progi: Ljubljana (start pred južnim kolodvorom) Vrhnika-Dolenji in Gorenji Logatec-Planina-Postojna-Razdrto-Se- ožeče-Gaber-Štorje-Sežana-Općina pri Trstu (cilj Obelisk). Km 100. Dirkalno se bode za „Jugoslovansko prvenstvo 1909“.

v Vlom v Opatiji. V nedeljo ponoči so vlomili tatovi v skladišča parobrodne družbe „Ungaro-Croata“ in pri tem je tat (najbrže je bil samo jeden) uplenil iz bufetove blagajne 1300 kron. Denar je večidel last uslužbenega ženskega osebja. Lastnica je obljubila onemu, ki bi prišel tatu na sled 50 K in 20% vrnjene svote.

v Umetni ogenj glavo odtrgal. V Civitanovi na Italijanskem so slavili teh dni letni praznik farnega patrona in bilo je seveda godbe, "žegnanja" in raznih zabav. Med drugim so vrgli v zrak tudi bombo a mesto, da bi se bila razprsnila v zraku, je počila še le, ko je padla na zemljo. Učinek je bil strašen. Sadjarju Mercantiju je glavo dobesedno iztrgala ter mu tudi prsi strašno razdrapala. Med ljudstvom je nastala smrtna groza. Drugi dve osebi ste znatno ranjeni. Pirotehnika so prijeli.

v Prenos kosti matere Ljudevita dr. Gaja. Zagrebški občinski svet je sklenil, da se zemske ostanke matere dr. Ljudevita Gaja prenese z Jurjevskega na centralno pokopališče Mirogoj. Ob tej priliki se bodo vršile primerne svečanosti.

v Žejo pogasi merda najbolj limonada. Ker pa je včasih zelo težko, dobiti sveže citrone, zlasti pa na deželi, zato si napravimo lahko sok citron na umeten način, če stopimo v pol litru mehke vode (čista dežnica, voda iz rek) 35 g citronove kisline in 30 g sladkorja. Kdor pa ima kajdenarja preveč, lahko pridene temu nadomestilu citrone še nekaj (okrog 20) kapljic limonine esence, ki jo je prav tako dobiti v drogerijah.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Češki listi o cesarjevi izjavi.

v Praga, 24. avg. Vsi češki listi bilježijo z zadoščenjem cesarjeve besede ob priliki Bienenrthove avdijence v Išla (glej današnjo „Politično kroniko“) in upajo, da bodo vplivale na sporazumno akcijo na Češkem.

Stališče čeških Nemcev.

v Praga, 24. avg. Nemškočeški listi vstrajajo pri svoji zahtevi, da Nemci le tedaj opuste obstrukcijo v češkem deželnem zboru, ako se spolnijo njihove narodne zahteve, katere so del velikega narodnega sporazuma med Nemci in Čehi.

Vojaška pogodba med Avstro-ogrsko in Rumunijo?

v Pariz, 24. avg. „Republique“ poroča iz Carigrada, da se pogaja sedaj Avstro-ogrska z Rumunijo glede vojaške pogodbe.

Obisk turškega sultana v Petrogradu.

o Berlin, 24. avg. „Tag“ poroča iz Carigrada, da skuša veliki vezir pregovoriti sultana Mohameda, da bi obiskal ruskega carja v Petrogradu, kamor bi ga spremljal tudi on.

Strahovita eksplozija v Ženevi.

o Ženeva, 24. avg. Poslovanje v plinarni je popolnoma ustavljeno, mesto bode nekaj dni brez plinove luči. — Doslej so dobili iz razvalin 7 mrtvih, 12 težko in 30 lahko ranjenih oseb, med njimi jednega domačega inženirja in ravnatelja pariških plinarn, ki je došel v Ženevo, da študira naprave tamošnje plinarne.

Različne vesti.

o Dunaj, 24. avg. Na Dunaju se ustanovi nova velika banka, ki se bode bavila predvsem z gojenjem poljedelskega in obrtniškega kredita.

o Szatmar Nemethi, 24. avg. Blizu postaje Nikola sta trčila na progi skupaj dva tovorna vlaka. Jeden zavirač in 2 druga železniška uslužbenca so težko in 4 druge osebe lahko ranjene. Stroja sta razbita. Na kraj nesreče se je odpeljal pomožni vlak. Vzrok je še neznan.

o Pariz, 24. avg. „Matin“ poroča, da so v neki majhni luki ob izlivu reke Rone ujeli 8 mornarjev z vojnih ladij zaradi ponarejanja denarja. Kakor

so pokazale nadaljne preiskave, je eksistiralo na vojnih ladjah celo društvo ponarejalcev denarja. Zaprli so več drugih pomorščakov.

o Naprej, 24. avg. Velika nesreča se je zgodila na obrežju blizu Gaete. V morju se je kopalo več žen in deklet. Jedna deklica je predlagala, naj bi plesale v morju kadriljo. Ženske so se na to oddaljile v plesu predaleč od obrežja, plima jih je presenetila in 3 so našle navzlic hitri pomoči v valovih svojo smrt, 5 so jih spravili v bolnico, kjer se pa tudi bore s smrtjo.

Narodni gospodar.

XXIV. poročilo o rasti hmelja in njegovi kupčiji v drugih krajih.

Žatec, dne 20. avg. 1909. Od zadnjega poročila se je prodalo približno 400 bal žateškega hmelja, kateri se je sicer plačeval po 5 K ceneje kot poprej in je znašala cena za najlepše blago do 80 K za 50 kg. Hmeljarji pa niso voljni prodati in zahtevajo boljše cene. Tudi po tujem hmelju, katerega pa tu ni, se živahno povprašuje. Kupčija je postala bolj mirna in kupci kakor tudi prodajalci čakajo, kako se bode uravnala situacija. Vreme je bilo ta teden ugodno razvijanju cvetja v kobule. V obče se lahko trdi, da je upanje na trgategov boljše, kakoršno je bilo pred 4 tedni. Ako ostane vreme ugodno, dobili bomo približno 80—90.000 stotov á 50 kg. Nekteri cenijo naš letošnji pridelek na 100.000 stotov, kar pa je pretirano. Iansko leto smo pridelali po natančnih zapisih 200.000 stotov. Letos pa je precej hmeljnikov uničenih, drugi bodo dali le neznatno množino in le ena tretjina vseh nasadov dala bode precej zadostni pridelek. Z ozirom še na dejstvo, da se je letos približno 15% vseh nasadov opustilo, je komaj mogoče, da bi letos pridelali približno polovico lanske množine. — Po celem svetu se bode letos pridelalo: Žatec 80.000, Ustje 30.000, Dub 4.000, Moravsko in Zg. Avstrijsko 9.000, Štajersko 25.000, Ogersko 20.000, Galicija 12.000 stotov á 50 kg. Avstro-Ogrska bode torej imela 180—190.000, Nemčija 180.000, Francija 25.000, Belgija 25.000, Anglija 200.000, Amerika 400.000 in Rusija 60.000 stotov torej skupaj 1.070.000 ali okroglo 1.100.000 stotov á 50 kg to bi bilo nekoliko več kot polovica lanskega svetovnega pridelka.

Tej množini nasproti pa stoji svetovni konzum ali vporaba hmelja, ktera znaša 1.800.000 stotov á 50 kg. Potem takem bode letošnji pridelek za 700.000 stotov manjši, kot bode vporaba. Sicer imajo pivovarji precejšnje množine hmelja nakopičenega, vendar ne toliko, da bi se pokrili primanjkljaj. Dejstvo, da so sedaj pivovarji za nekaj časa preskrbljeni s hmeljem, je krivo, da se sedaj ne zanimajo posebej za novi hmelj in ga le po malem kupujejo po primeroma nizki ceni. Hmeljarji pa naj se potrudijo, da bodo blago lepo obrali, pravilno posušili in skrbno spravili v bale. „Saazer Hopfen- u. Brauer-Zeitung“.

Tržne cene.

23. avgusta.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 23. avgusta:

Danes je bila tendenca za pšenico slabša. Oves je bil za 5—10 vin. ceneji. Tudi pšenica. Rž in kornuza bi bile lahko nekaj ceneje.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 26'90, nova kampanja K 23'30. Tendence mirna. — Vreme: lepo.

Praga: Centrifugal Pilés prompt K 31 do K 31³/₄, za november-marc K 28⁷/₈ do K 29⁵/₈. Tendence mirna.

Budimpešta, 23. avg. Pšenica za oktober K 13'64, pšenica za april K 13'72, rž za oktober K 9'70, oves za oktober K 7'46, kornuza za avgust K —, kornuza za maj K 7'11, ogrščica za avgust K 13'80.

Budimpešta, 23. avgusta. Svinjad: ogrske stare, težke — do —

vin., mlade, težke 140 do 142 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke 143 do 144 vin.; zaloga 29.054 komadov.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

Gjorgje Nastić se je zval v Zemun Atanasija Gjorgjević, to je torej zopet novo ime, ki si ga je nadel. To hoče s pričami dokazati dr. Dušan Popović. Zatem predlaga, da se priskrbi denar, na katerem je grb Avstrije s srbsko vojvodino. Nadalje govori o srbskem „veleizdajstvu“ in s članki iz raznih novin dokazuje, da so te navajale narod, ljubiti Hrvatsko in delati složno s Hrvati. Na to še dr. P. dokazuje, da to ni težnja po Srbiji, če je n. pr. „Srpsko kolo“ pisalo, da so v Srbiji nekatere uredbe bolje kakor v Avstriji, kajti ravno tam hvali še bolj Belgijo in najbolj Norveško. Čudno je, da pri tem državni pravdnik čisto izvzame poslednji dve državi.

Po kratkem odmoru govori dr. Popović o glavnem glasilu srbske samostalne stranke „Srbobranu“. Iz tega čita članek o srbskih poljedelskih zadrukah iz leta 1901; bilo jih je 59 že v dobi, ko še ni bilo kralja Petra v Srbiji. Državni pravdnik nekaj oporeka. Dr. Popović še pa govori o složnem delu med Hrvati in Srbi.

Zahvala.

Povodom bolezn i in prebr idke izgube preblagega nepozabnega soproga oz. očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Andreja Šket

nadučitelja v Podsredi itd.

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov sočutja in tolažil, da nam ni moči vsakemu posebej zahvaliti se. Zahvaljujemo se tem potom prav iskreno.

Nadalje presrečna zahvala g. ravnatelju Voduseku, čast. duhovščini, cenj. učiteljstvu, gg. uradnikom, gg. Tomažiču in Pulkotu za pretresljiva nagrobna govora, gg. pevcem za premile žalostinke, gg. darovateljem vencev in šopkov ter sploh vsem, ki so v tako velikanskem številu prihiti od daleč in blizu in tako skazali zadnjo čast predragemu nepozabnemu pokojniku.

V PODSREDI, dne 20. avgusta 1909.

Žalujoči ostali.

Vabilo na

slavnostni občni zbor

Posojilnice v Pišecah (pri Brežicah)

koji se vrši

v nedeljo, dne 29. avgusta 1909, ob 9. uri dopoldne.

DNEVNI RED:

Otvoritveni nagovor in pozdrav udeležencev, čitanje zgodovine pišecke Posojilnice, slavnostni govor, govor o zadružništvu, govori posojilničnih udov itd. Pred občnim zborom se služi za člane Posojilnice sv. maša; po občnem zboru je skupni obed.

Popoldne priredi „Bralno društvo v Pišecah“ veliko ljudsko veselico z gledališko predstavo, petjem itd. Pri slavnosti svira godba.

Posojilnica v Pišecah praznuje s to slavnostjo svojo 25 letnico in vabi k taisti vse svoje člane, prijatelje, kakor tudi vse slovenske posojilnice in druge zadruge.

Načelstvo Posojilnice v Pišecah.

Št. 32.788, II. 4.885.

406 2-1

Naznanilo. Drenažni tečaj.

Od 13. do 18. septembra t. l. se vrši v Mozirju, okraj Gornjigrad 6 dneven drenažni tečaj.

Za ta tečaj razpisujemo 5 ustanov po 20 K, da se lahko udeležijo tega tečaja tudi ubožni poljedelski delavci.

Ta tečaj bo vzgojeval poklicne delavce za izboljševanje travnikov, kateri bodo lahko služili kot nadzorniki pri takih delih.

Lastnoročno pisane prošnje se morajo vložiti najpozneje do 31. avgusta t. l. na kulturnotehnični oddelek štaj. deželnega odbora v Gradcu, Neuhorgasse št. 36. V prošnji je omeniti poleg starosti in sedanjega bivališča, je li prosilec že delal pri izboljševanju travnikov ali ne in ali je pripravljen, če se ga more rabi, nastopiti kot preddelavec. Oni kmetovalci in kmetijski delavci, kateri se hočejo tečaja udeležiti na lastne stroške, naj se oglase v pondeljek, 13. septembra t. l., ob 8. uri zjutraj v gostilni g. Ivana Lipolda pri vodji tečaja v Mozirju.

V GRADCU, dne 12. avgusta 1909.

Štaj. deželni odbor.